

O KUBUSOTĚ

“Otevřít na jakékoli stránce přítomnou publikaci, znamená ocitnout se pokaždé v jakémisi meziprostoru. Je vymezen texty básní Veroniky Bellové a fotografiemi Marie Špačkové, které někdy básně prostupují, jako by je chtěly čímsi podpořit, umocnit, nikoli však ilustrovat. Nabízí se otázka: není právě toto spojení, prolínání dvou žánrů, i jakýmsi východiskem k dešifrování poněkud tajemného názvu knihy – Kubusota? Vydáte-li se badatelsky za tímto pojmem, všechny internetové vyhledávače Vás zklamou, nanejvýš upozorní, že jste zadali cosi, co má své pouhé slovní blížence a nabídne vám je, nikoli však vysvětlí Kubusotu jako takovou.

Koneckonců ani ve slovnících nejrozličnějších ladění, etymologických, výkladových ani encyklopedických vám toto slovo nikde nevyjde vstříc...Jde tedy o novotvar, k němuž však vede cesta! A sice pouhým jedním slovem posledního verše z poslední básně sbírky: ocituji tedy teď celou poslední sloku, abychom po této cestě mohli vykročit poněkud lépe vybaveni:

„...Po ose bosa - Bůh stojí při mně - Chodím si, choulím se - A žiju střídme -
V měsíční rose zní jedna nota - Oči se klíží – Kubusota“

Jde tedy o stav duše, možná lépe Ducha, stav k němuž se dospívá určitým pochodem a v němž je možno spočinout, schoulit se, setrvat, vejít do jiného prostoru, stav inspirativovanosti, jemuž se říká kontemplace ... a tady už jsme na dosah dešifrování tajemného slova: kubus je pojem geometrický, latinský název krychle, tedy určitého vymezení...dalo by se říci, že **Kubusota je duchovní KRYCHLOPROSTOR** – jakési klenutí, které je zároveň základnou, dnem čehosi, co nemůže ovšem fungovat bez protějších prostorových vymezení...Vzato metafyzicky: jde o projekci živé duchovní síly zhuštěné nebo možná spíš shromážděné jako pocitová materie v určitém prostoru, čase, dějové skutečnosti...

A takto lze vlastně definovat text po textu: ano jsou to pocitové prostory, které nám autorka nabízí k vlastnímu asociativnímu užití... V pravém slova smyslu jde o emocionální životopis určité etapy v životě ženy obzvlášť důležité - je možno již mnohé bilancovat. Na pitevním stole smyslového, ale i duchovního skeletu nabízí se tolik možností k zákrokům nejrozličnějších razancí... je možné tolik toho odvrhnout, ale stejně tak – tolik nově přijmout. A – na to nezapomínejme ! – děje se vše za permanentní přítomnosti nepřehlédnutelného alterega rodu mužského, což je zárukou, že nejde o bolestínské vymývání ran, jak přechoasto v ženské lyrice nacházíme, ale právě naopak – o konfrontaci dvou pohledů, a tady se opět musím sklonit obdivem k pojetí fotografií, kde je ono alterego naprosto nepřehlédnutelné... Ano, sbírka má dva lyrické subjekty v tomto slova smyslu - a téměř geniálně jim autorka vdechla duši v zrcadlové podobě básní na dvoustraně „On“ - „Ona“.

Co dodat ještě? Co se týče české literární básnické tradice, je Kubusota těžko kamkoli zařaditelná – jde totiž o nadčasovou osobní lyriku, to, čemu se kdysi říkalo lyrika intimní. V ženské podobě byla na počátku této řady dnes bohužel polozapomenutá básnířka Irma Geisslová, samotářka, česká Emily Dickinsonová, objevená více badatelskou náhodou, než vědomým úsilím, po více než půl století od smrti - odešla roku 1914, občanka Jičína, kde sekundovala své sestře při vedení domacnosti – nicméně její prvotina Imortely ze 70. let devatenáctého století předjala mnohé z generačního programu České Moderny let devadesátých... Poezie jakoby vyšlehnutá studeným plamenem neopětovaných nebo zmarněných nadějí, nicméně lidsky pevně ukotvená v jistotě údělu a sebepoznání... Jen si dejte práci a najdete si Geisslovou – na internetu to dnes není žádný problém... Imortely, Slaměny – vidíte, i tady v tom dešifrování názvu je cosi společného s Kubusotou, tam v archívu poezie 19.století figuruje ta sbírka dokonce přetiskem originálního vydání tehdy dvacetileté autorky nadšeně přijaté například Janem Nerudou...

... Veronika Bellová jde svým impresionistickým modelováním onoho duchovního prostoru v jejích stopách. Připomeňme, že dnes se poezie tohoto typu v literárních salonech moc nenosí, žijeme v době freestylových schválností, experimentů, ale i zahlcení nánosem nejrůznějších detabuizací... o to Bellové nejde: nabízí vnor mikrosvětů duše, jezírek veskrze průhledných od hladiny ke dnu, v tom vidím největší cenu této poezie. Pravda, nelze ji zařadit k žádnému směru, o tom už byla řeč, nejde o postromantismus, postdekadenci, postsurrealismus ani postbeatnictví, jak bychom u mnohých dnešních autorů mohli otypovat jejich tvorbu.

Tady je to naopak: prostý verš, cit pro formu, jazyková sdělnost a smysl pro nevtrávu projekci básnické seberealizace prostřednictvím slov lehké metaforické imaginativní ražby – co víc si přát u takové prvotiny, navíc obdařené, jak jsem řekl na počátku, stejným výtvarným viděním oné kubusoty... Dejme oběma autorkám šanci a vstupme do tohoto světa. Každý k němu máme vlastní klíč a nestejně nastrádanou výbavu – o to víc nás taková expedice k vlastnímu prostoru Kubusoty bude lákat...

Darem dostáváme na tuto cestu z oněch básní a fotografií už mnohé... za to dík.“

Miroslav Kovářík, literární kritik